

Participatieplan Omgevingsvisie

20 oktober 2020

1. Introductie

Participatie is een belangrijk en bovendien wettelijk verplicht onderdeel van de totstandkoming van de omgevingsvisie. Door participatie wordt de omgevingsvisie kwalitatief beter, want inwoners en ondernemers, maatschappelijke organisaties, regiogemeenten, samenwerkingspartners (waaronder het Hoogheemraadschap, de GGD en de Provincie) kunnen met kennis van de directe leefomgeving inhoudelijk bijdragen. Ook weten zij goed wat er speelt en wat er in de gemeente nodig is. Bovendien kan participatie leiden tot meer gedragen oplossingen en biedt het proces ruimte om meer verbinding met genoemde stakeholders aan te gaan.

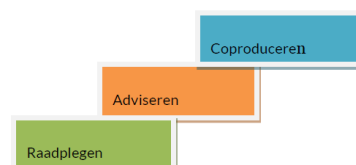
In het bestuurlijk kader over de implementatie van de Omgevingswet (juli 2017) wordt het belang van participatie onderschreven. Maar ook de recente vaststelling van de *Leidraad voor participatie in Oegstgeest* (juni 2020) beschrijft, vanuit de geleerde lessen uit eerdere participatietrajecten, hoe participatie kan bijdragen aan kwaliteit, draagvlak en verbinding – belangrijke waarden voor het dorp.

Dit participatieplan beschrijft hoe we vanuit deze grondhouding en met inachtneming van de vereisten die de Omgevingswet aan ons stelt, de participatie voor de totstandkoming van de omgevingsvisie inrichten. De Leidraad speelt hierbij een belangrijke rol, waarmee zorg wordt gedragen voor een *transparant* (is het proces voor iedereen te volgen?), *legitiem* (is er in formele en informele zin steun voor het proces?) en *inclusief* proces (worden alle belangen betrokken en hebben we oog voor minderheidsposities en de toegankelijkheid en beschikbaarheid van informatie?).

2. Uitgangspunten

Naast de algemene uitgangspunten zoals genoemd in de introductie, werken we in het participatieproces voor de omgevingsvisie met een aantal specifieke uitgangspunten:

- We richten de participatie in op basis van drie verhaallijnen¹ voor Oegstgeest;
- We zoeken naar mogelijkheden om mensen fysiek en in gesprek te treffen, maar altijd met een online alternatief en alleen wanneer dit conform de dan geldende corona-richtlijnen van het RIVM plaats kan vinden;
- We maken gebruik van de Leidraad voor Participatie en richten de participatie zodoende langs drie treden in (zie figuur 1). Hierbij hebben we als uitgangspunt dat goede en heldere communicatie (informatievoorziening) randvoorwaardelijk is.

Figuur 1: Participatietreden in Oegstgeest

Communicatie ondersteunt participatie

Om ervoor te zorgen dat we inwoners en andere betrokkenen van de juiste informatie voorzien en breed uitnodigen om mee te denken, is goede communicatie van belang. De communicatie-uitgangspunten zijn:

¹ Zie 'Verhaallijnen omgevingsvisie' van 19 oktober 2020, meegeleverd document t.b.v. vaststelling door Raad op 17 dec 2020.

- Alle informatie en de voortgang zijn op één plek te vinden. We hebben gekozen voor een landingspagina op de gemeentelijke website, www.oegstgeest.nl/oegstgeest2030 gecombineerd met een burgerparticipatieplatform, waar alle inbreng van inwoners en andere stakeholders bijeen is gebracht;
- De samenhang met andere belangrijke participatieprojecten wordt op de website en op het platform duidelijk gemaakt; denk aan participatie over de transitievisiewarmte, de regionale energiestrategie en het programma Omgevingswet;
- We communiceren zo concreet mogelijk. Dus geen jargon en complexe vergezichten, maar juist heldere vragen die aansluiten bij inzichten en ervaringen die mensen nu hebben;
- Het proces is volgbaar. We zorgen ervoor dat steeds duidelijk is met wie we in gesprek zijn, hoe we de uitkomsten meenemen en wanneer en hoe besluitvorming plaatsvindt. Dat doen we via het platform dat als een centraal punt gaan functioneren en waarin dus alle opbrengst terug te vinden is. Ook de terugkoppeling van wat er met de inbreng in de besluitvorming over de visie is meegenomen en afgewogen, wordt op het platform duidelijk gemaakt. We kiezen hier voor een goede mix van beeld en tekst;
- We vragen niet alleen naar de inhoud, maar toetsen ook hoe mensen de gesprekken ervaren. Zo leren we van dit participatieproces, wat we mee kunnen nemen in de evaluatie van de participatie.

Kernboodschap

De kernboodschap die we in dit proces uitdragen naar inwoners en externe partijen, luidt:

“Onze leefomgeving verandert voortdurend. Het aantal inwoners groeit, ons leefklimaat verandert en we zoeken naar duurzamer manieren om energie op te wekken. Oegstgeest verandert dus mee. Samen met u geven we de toekomst vorm. Door te bespreken welke veranderingen er op ons afkomen, wat Oegstgeest bijzonder maakt en hoe ons dorp er in 2030 uit kan zien. De uitkomsten leggen we vast in onze Omgevingsvisie, die vertelt hoe we in Oegstgeest in de toekomst omgaan met ruimte, milieu, landschap, mobiliteit en erfgoed.”

3. Doelstellingen

Wat wil je bereiken? Wat is het doel van participatie?

Het doel van de participatie van inwoners en andere partijen bij het maken van de omgevingsvisie voor Oegstgeest is:

- Het verrijken van de inhoud van de omgevingsvisie door inbreng van kennis over Oegstgeest;
- Het vergroten van de betrokkenheid van inwoners en andere partijen bij de toekomst van hun leefomgeving;
- Te komen tot draagvlak voor de omgevingsvisie.

Subdoelstellingen daarbij zijn:

- Het werken aan het vertrouwen in de overheid door inwoners en externe partijen te betrekken;
- Het werken aan meer gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in Oegstgeest;
- Het optimaliseren van informatievoorziening van de gemeente naar haar inwoners, maatschappelijke organisaties en partners;
- Het opdoen van ervaring met participatie in het kader van de Leidraad voor Participatie.

Deze doelen sluiten goed aan bij de participatieleidraad Oegstgeest waarin kwaliteit, draagvlak en verbinding centraal staan. Er is ruimte voor inwoners en belanghebbenden om mee te doen en bij te dragen aan de onderwerpen die hun raken.

4. Doelgroepen

Hoe ziet het speelveld eruit?

We onderscheiden een aantal doelgroepen voor de participatie over de omgevingsvisie, die ieder op hun eigen manier het proces worden betrokken:

1. Inwoners en ondernemers van Oegstgeest;
2. Maatschappelijke organisaties en belangengroepen;
3. Partners (provincie, Hoogheemraadschap, GGD, Omgevingsdienst, regiogemeenten).

Daarnaast is de betrokkenheid en het raadplegen van de eigen organisatie (de raad, het college en de interne organisatie) vanzelfsprekend van belang gedurende het proces. Dit participatieplan richt zich primair op de betrokkenheid van inwoners en andere belanghebbenden.

Op basis van de verhaallijnen betrekken we de drie doelgroepen (inwoners, maatschappelijke organisaties en partners). Bij de inwonersdoelgroep maken we ook onderscheid naar leeftijd, inkomen en achtergrond.

De verhaallijnen bouwen op elkaar voort en kijken naar de waarde van historie, het nu en de wijze waarop we Oegstgeest ook in de toekomst als vitaal dorp kunnen behouden. Er zijn drie verhaallijnen:

- Oegstgeest, vol historie, erfgoed en groen;
- Oegstgeest, fijn wonen en leven;
- Oegstgeest, vitaal & verbonden in de toekomst.

In bijlage I is een overzicht opgenomen van de partijen (niet uitputtend) die we van plan zijn bij de verhaallijnen te betrekken tijdens de participatiefase.

4.1 Betrokkenheid

Welke mate van invloed en verantwoordelijkheid krijgen gesprekspartners?

De gemeente Oegstgeest is initiatiefnemer en proceseigenaar voor het opstellen van de omgevingsvisie. De visie kent wettelijke kaders (denk aan de eis op het gebied van participatie), maar er is meer dan voldoende ruimte om de visie met behulp van lokale inzichten vorm te geven. Omdat de visie iets zegt over de toekomst van de directe leefomgeving, is het een belangrijk document voor de gehele gemeente.

De mate van betrokkenheid tijdens de participatie verschilt per doelgroep. Het opstellen van de omgevingsvisie is een relatief complex proces met een lange doorlooptijd, waar veel verschillende onderwerpen en expertises bij komen kijken. Hier past de trede 'raadplegen' goed bij: inwoners kunnen vroeg in het proces hun meningen, wensen en aandachtspunten aangeven. Partners en maatschappelijke organisaties kunnen hier ook hun kennis en inzichten inbrengen. Deze inbreng wordt meegenomen bij de vorming van de visie. De uiteindelijke besluitvorming over de omgevingsvisie ligt bij de gemeenteraad, waarbij de inbreng vanuit het participatieproces in de afweging van het besluit wordt meegewogen.

5. Boodschap, instrumenten & activiteiten

De kernboodschap (zie 2) staat centraal. Deze geven we met behulp van de verhaallijnen verdere inhoudelijke invulling. De verhaallijnen geven de mogelijkheid om aan participanten te schetsen tegen welke achtergrond en met welke uitdagingen de omgevingsvisie opgesteld moet worden.

De aard van deze uitdagingen en opgaven, de participatie-trede 'raadplegen' én de relatief lange termijn die het opstellen van de omgevingsvisie behelst, vraagt om een dialoog. Een dialoog is gezien de huidige corona-maatregelen een uitdaging, maar toch richten we ons in de hieronder genoemde activiteiten op het aangaan van deze dialoog:

- We betrekken **inwoners** online, middels een digitaal burgerparticipatieplatform. Het platform biedt verschillende functionaliteiten om inbreng te geven (enquêtes, online meet-ups, verbeelding op kaart, etc.). Met behulp van het platform willen we vooral ophalen hoe inwoners naar de verhaallijnen kijken, hoe ze tegen de Oegstgeestse waarden en bijbehorende toekomstige opgaven kijken;
- Voor zover de corona-maatregelen het toestaan, en binnen de RIVM richtlijnen, organiseren we live het gesprek met **inwoners** door zelf het dorp in te gaan. We maken zoeken naar een goede mix tussen locaties, zoals de markt, winkelcentra, scholen, verzorgingshuizen, buurtcentra, sportverenigingen, om zo diverse leeftijdsgroepen te spreken. Deze activiteiten zijn gericht op de dialoog met diverse groepen inwoners;
- **Partners en maatschappelijke organisaties** worden betrokken via online gesprekken, of via *live* gesprekstafels, met als gespreksonderwerp de verschillende verhaallijnen. Dit resulteert in een aantal gesprekken of gespreksrondes, als er meer tijd nodig blijkt om onderwerpen uit met elkaar verder uit te diepen. NB: veel van deze partners en organisaties zijn in de eerste fase reeds betrokken om de feitenbasis op orde te krijgen; nu zullen zij worden bevroegd over de toekomstige opgaven;
- We voeren het gesprek met **buurgemeenten**, om ook het regionale perspectief mee te nemen. Dit is bedoeld als verdere invulling en aanscherping van de Agenda regionale omgevingsvisie Hart van Holland in de lokale omgevingsvisie.
- De opbrengsten van de participatie wordt bij elkaar gebracht op het platform. Dat geldt voor de opbrengsten van de live-gesprekken met inwoners en (online) gesprekstafels met organisaties, zodat iedereen ook daar weer kan reageren en aanvullen op wat daar naar voren is gekomen. Zo kan een gesprek zich als het ware voortbouwen en ontvouwen én functioneert het platform als een centraal punt waar alle opbrengsten samenkomen, open en volgbaar zijn.
- Op het platform wordt bovendien in een later stadium verslag gedaan van de besluitvorming door de Raad, die afweegt welke inbreng uit de participatiefase een plek zal krijgen in de dan op te stellen omgevingsvisie. De Raad stelt namelijk eerst een ambitiedocument op dat de basis vormt voor het opstellen van de omgevingsvisie. Uiteraard worden voor deze terugkoppeling van de opbrengsten uit de participatiefase aan de omgeving, ook nog andere dan online middelen ingezet om zo iedereen te bereiken.

6. Planning en kosten

6.1 Planning

Tegelijkertijd voeren we gesprekken met inwoners, partners en maatschappelijke organisaties. Gedurende de participatieperiode is er ook altijd een online mogelijkheid om ideeën in te brengen. Dit verloopt via het burgerparticipatieplatform, dat niet alleen voor inwoners maar ook voor andere

belanghebbende organisaties openstaat. In de periode t/m februari 2021 voeren we de dialoog. Eind februari beslissen we of er aanleiding is de periode van participatie te verlengen. In dat geval loopt de participatiefase ook nog door tot in maart 2021.

2020-2021	December	Januari	Februari	Maart	April	Mei/juni
<i>Start participatie na Raadsbesluit:</i>						
Digitaal platform voor bewoners	x	x	x	(x)		
(Live) gesprekken met diverse leeftijdsgroepen inwoners		x	x	(x)		
Gesprekken met maatschappelijke organisaties en partners		x	x	(x)		
Gesprekken met de regio				(x)		
OPTIE: verlengen periode van dialoog met een maand				x		
Opstellen ambitiedocument					x	
Raad stelt ambitiedocument vast						x

De uiteindelijke resultaten koppelen we (online) terug aan de omgeving; we informeren hen wat daarvan wordt verwerkt in de omgevingsvisie. De concept-omgevingsvisie ligt in de medio 2021 nog ter inzage.

6.2 Kosten

De kosten voor participatie worden gedekt vanuit het programma Omgevingswet, opgenomen in het onderdeel omgevingsvisie.

7. Evaluatie

(Het participatieplan van) de omgevingsvisie is een pilot voor de Leidraad voor Participatie. Naast het feit dat het proces gaat bijdragen aan een betere en gedragen omgevingsvisie voor Oegstgeest, beogen we ook te leren van de ervaringen die we in dit proces op doen op het gebied van participatie.

Onderdeel van de planning is daarom om dit gehele proces te evalueren en leerpunten ten behoeve van de Leidraad te vast te leggen.

Bijlage I: Te betrekken organisaties

Het verhaal van de omgevingsvisie gaat over:

- Oegstgeest, vol historie, erfgoed en groen;
- Oegstgeest, fijn wonen en leven;
- Oegstgeest, vitaal & verbonden in de toekomst.

De verhaallijnen bouwen op elkaar voort en kijken naar de waarde van historie, het nu en de wijze waarop we Oegstgeest ook in de toekomst als vitaal dorp kunnen behouden.

Bij dit verhaal betrekken we graag inwoners en andere omgevingspartijen om zo hun inhoudelijke expertise te benutten voor het opstellen van de omgevingsvisie voor Oegstgeest. Hieronder is een voorzet opgenomen voor de te betrekken partijen per verhaallijn. Deze lijst is een **aanzet** en kan uiteraard worden aangepast en/of **aangevuld**.

Oegstgeest, vol historie, erfgoed en groen (trekvaarten, landgoederenzone, Limes route, Boerhaave, Willibrord bomenlanen, bijzondere parken)

- Vereniging Oud Oegstgeest
- Provincie Zuid-Holland
- Erfgoed Leiden
- Oranjevereniging
- Werkgroep Archeologie Nederland
- Monumentencommissie
- Adviescommissie groen & natuur
- Bomenbond Rijnland
- Hoogheemraadschap
- Zuid-Hollands Landschap

Oegstgeest, fijn wonen en leven (prettige woonomgeving met veel voorzieningen, sterke economische positie, winkels, sport, cultuur, gunstig gelegen en bereikbaar)

- Winkeliersverenigingen
- Platform voor Ondernemers Oegstgeest
- Makelaars
- Woningcorporaties (Verenigde Woningcorporaties Holland Rijnland)
- Stichting dorpscentrum Oegstgeest
- Sportverenigingen
- Fietsersbond

Oegstgeest, vitaal & verbonden in de toekomst (bestand tegen klimaatverandering, duurzame energienetwerken, maar ook de sociale structuren, de kennisnetwerken en het zorgnetwerk door een lange traditie in de geestelijke gezondheidszorg)

- Netbeheerders
- Hoogheemraadschap
- Buurtverenigingen
- GGZ Rivierduinen
- GGD Hollands Midden
- Bio Science Park
- Universiteit Leiden
- Humanitas Rijnland
- Volksuniversiteit Oegstgeest
- Consortia A44